

La censura social en el lenguaje del pensamiento

GRUP 03:
Gemma Burgos
Raquel Gil
Mar Fernández
Alba Pedrerol
Noemí Vacas
Jesús Lucas

**UNIVERSITAT DE
BARCELONA**

La temàtica principal del nostre projecte de videoart es basa principalment en el tractament de les omissions del llenguatge, és a dir, en l'elisió del que realment es pensa versus allò que s'exterioritza. Per tant, el fil essencial del vídeo és la disputa entre el llenguatge denotatiu i el connotatiu.

El vídeo tracta sobre la lluita entre l'inconscient -aquella part que l'ésser humà tracta d'ocultar, ja sigui per por a que canviï la imatge que tenen la resta sobre ell o perquè cregui que aquella idea no serà acceptada- i la societat o el context social que no deixa actuar lliurement a l'inconscient. També mostrarem com aquest llenguatge del pensament intern interceptat socialment esdevé filtrat per les persones i fins a quin punt som capaços de controlar-lo. Aquesta disjuntiva entre el que exterioritzem i el queensem deriva en la següent qüestió: sóc lliure, o em deixo portar per allò que diu la societat?

Entre els referents del nostre projecte, cal destacar que queda reflectida la inequívoca influència de Sigmund Freud, que considera que les persones som éssers pulsionals, és a dir, que les nostres accions tenen com a motivació final un impuls provinent del nostre inconscient, que esdevé determinat per allò que ocorre a l'exterior. El neuròleg austríac exemplifica aquesta asserció amb l'anàlisi de la importància dels impulsos sexuals en el nostre pensament quotidià, que, de forma inconscient, afecta a les nostres actituds i accions diàries. Freud arriba inclús a explicar que ja a la infantesa apareixen en la ment diverses idees i desitjos de caràcter eròtic. Així doncs, la rellevància de la sexualitat en el nostre llenguatge intern o inconscient es manifesta clarament en la nostra protagonista, ja que es troba en una situació de nuesa gairebé completa. Això, d'una banda, suposa un reflex de la sexualització del cos imposat per la societat en la qual vivim i, d'altra, establint així una disjuntiva, representa el cos com a organisme, alliberat de qualsevol

tipus de connotació social i objectivació.

També té una certa influència, la idea que Carl G. Jung esmenta en el seu llibre "*Arquetipos e Inconsciente Colectivo*", a través de l'explicació d'un somni: «Un teólogo protestante tuvo repetidas veces el mismo sueño: se encuentra en una pendiente, abajo hay un profundo valle y en este un lago oscuro. Sabía, en el sueño, que hasta ese momento algo le había impedido acercarse al lago oscuro. Sabía, en el sueño, que hasta ese momento algo le había impedido acercarse al lago. Pero esta vez resuelve llegar hasta el agua. A medida que se acerca a la orilla, todo se vuelve más oscuro e inquietante y de repente por la superficie del agua. En ese momento se siente poseído por el pánico y despierta. Este sueño demuestra el simbolismo natural. El soñador desciende a sus propias profundidades, y el camino lo conduce a unas aguas misteriosas». En aquest fragment de la seva obra fa referència al viatge a la part més profunda i obscura que l'ésser humà conté al seu interior, a la qual hem d'accedir per trobar aquells pensaments més foscos, tasca que no resulta quelcom senzill, sinó més aviat costosa i tenebrós.

A partir d'aquesta filosofia donem pas a la representació del vídeo. En el projecte mostrem la figura d'una noia quasi nua que representa a tots els individus de la humanitat que conviuen a la societat actual. La nuesa en aquesta, com hem explicat abans, simbolitza la desprotecció, la feblesa i la fragilitat dels individus davant de les pressions externes imposades per la societat.

A més, en aquest projecte de videoart es presenta inicialment la noia sense cap tipus de figura al seu cos, és a dir, sense haver estat manipulada i corrompuda per la societat. Al principi, per tant, i tal com es pot observar a la

nostra proposta audiovisual, la protagonista es troba serena i guarda un gest agradable. Mentrestant, van apareixent les distintes arrels projectades en aquesta. La seva preocupació i la seva angoixa augmenten de forma progressiva fins que no pot aguantar més i crida. Amb això, pretenem seguir l'argumentació de Rousseau de què els éssers humans som bons per naturalesa, i que és la societat qui envileix aquesta condició.

D'altra banda, i respecte a les formes projectades, les arrels representen les diferents pressions socials exercides envers la protagonista. Aquestes, l'impedeixen pensar, actuar i expressar-se de forma lliure i autònoma. En un inici, es troben al seu cap i són verdes, ja que són les idees pròpies que aquesta pensa. Malgrat tot, aquestes arrels esdevenen fosques quan es barregen amb la resta d'arrels, és a dir, amb els prejudicis de la societat, que s'imposen a les de l'individu per acabar corrompent-lo.

Per representar aquesta lluita entre el món que ens introdueix la societat en el nostre pensament versus la llibertat individual interior de cadascú. Això és representat com a creixement d'aquestes dos corrents, i la imatge representativa són les arrels que envaeixen per dos cantons a la protagonista d'aquest vídeo. Les arrels són un símbol metafòric sobre el creixement d'un arbre interior, i no només això, sinó que també podem trobar-hi una metonímia amb la relació de venes que trobem dins del cos i les arrels, és a dir, la substitució d'un referent per un altre, ja que hi trobem una relació de proximitat.

Les arrels verdes també simbolitzen el naixement humà sense pertorbacions socials, i ens identifiquem amb aquest color, ja que es relaciona amb el naixement de la planta pura. Posteriorment, trobaríem sota la protagonista, pel contrari, aquelles arrels representades amb el color vermell, el color de la

persuasió, simbolitzant allò negatiu, el pensament imposat per la societat en la qual vivim.

Una altra projecció que podem apreciar són les lletres sobre el cos nu de la noia. Les lletres formen una sèrie de paraules que engloben conceptes dels quals la societat ens prohibeix parlar amb total llibertat, com el sexe, o aspectes que compten amb una existent controvèrsia social en l'actualitat i al voltant dels quals hi ha un conjunt de prejudicis creats, com és l'exemple de la raça.

En relació als sorolls de fons, trobem unes veus que, amb els mots que expressen, traten d'impedir un comportament lliure de la protagonista del vídeo. Així, ens ajuden a reforçar la idea que la societat aporta diferents ordres als individus mancant la seva llibertat d'expressió interior, prohibint el llenguatge. També trobem un bateig elèctric i les respiracions de la noia, que ajuden a crear una certa tensió i un cert estat d'angoixa a l'espectador. El so de les respiracions i les veus es van gravar a l'estudi de so de la Universitat, mentre que els batecs del cor elèctric s'hi van inserir posteriorment. Aquests són provients d'Internet, concretament, del lloc web "Freesound".

Durant el procés de treball sabíem que era altament possible que sorgissin complicacions, ja que dur a terme una vídeo projecció té una certa complicació, i trobar una actriu que volgués sortir també era complicat, ja que es necessitava que interpretés els moviments molt bé. Per aconseguir actriu vam escollir a la Miriam Nassim perquè ella té una certa trajectòria teatral reconeguda.

En primer lloc vam crear amb el *software* d'edició de vídeo AfterEffects les

arrels que es projectarien. Les arrels es van crear mitjançant la implantació de màscares. Vam agafar tres fotografies d'Internet per realitzar un dibuix general a partir d'elles. A través de les màscares que s'havien creat, diferenciades en colors per tal de fer un muntatge més rendible, es va aplicar un sòlid amb l'efecte "trazo" i es va crear per cada una de les arrels una màscara que feia el seu recorregut. Es van crear un total de 58 màscares que funcionaven amb fotogrames clau.

El plató es va demanar tres vegades, dues d'elles per fer proves. El primer cop, el projector emetia petits quadres que es veien a la pantalla i ens vam adonar que necessitàvem teles negres i llums fredes amb focus. En la segona gravació de prova vam canviar el projector i vam comprar teles negres. A més, un altre dels problemes que ens va suposar una gran feina va ser tapar les ombres de l'actriu, originades a causa dels focus. Les llums fredes van suposar una de les principals complicacions a l'hora de rodar el vídeo, ja que potenciaven el color verd del Chroma, i aquest error va fer que haguéssim de corregir en etalonatge posteriorment.

Aquestes són algunes de les imatges de la idea plantejada. (En l'ANNEX trobareu l'story que ens va servir de guia pel rodatge, tot i que després vam canviar alguns plans o posicions de l'actriu per a una millor efectivitat).

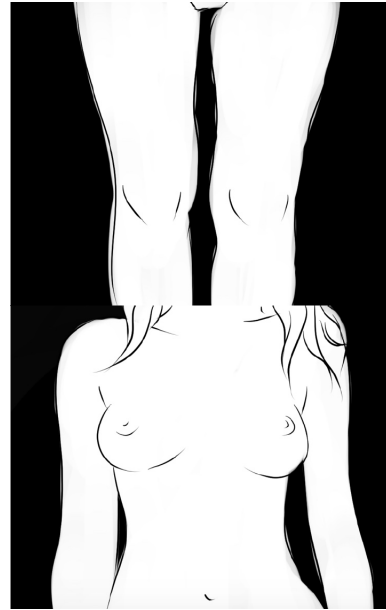
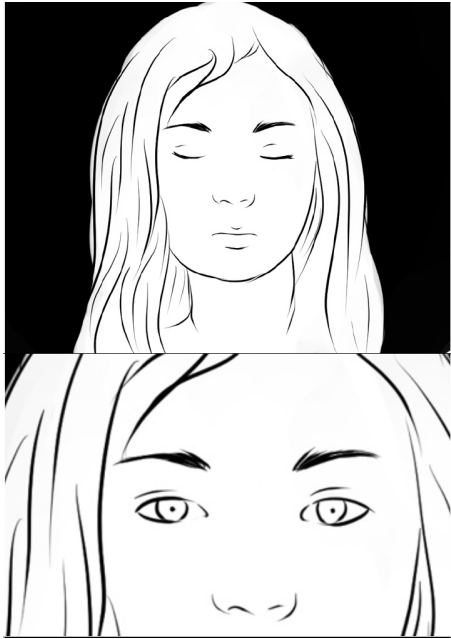

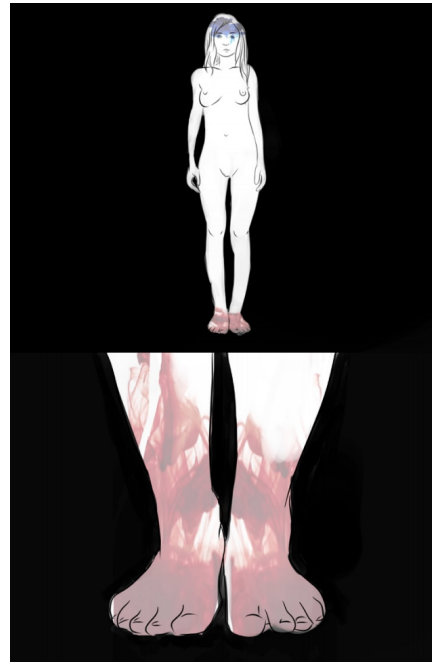
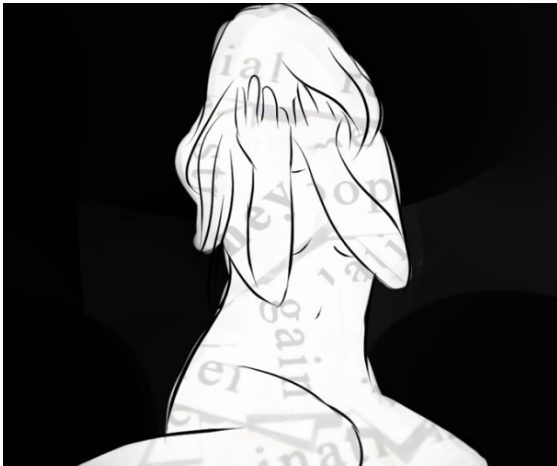
Enllaç: <https://youtu.be/9ufetYTkzmY>

La censura social en el lenguaje del pensamiento

Universitat de Barcelona

Metanarratives

En el treball tots hi vam participar en totes les tasques. No obstant, aquests són els principals rols:

- Direcció: Noemí Vacas
- Ajudant de direcció: Mar Fernández
- Guió i conceptualització: Noemí Vacas, Gemma Burgos, Alba Pedrerol, Jesús Lucas, Raquel Gil, Mar Fernández
- Direcció de fotografia: Raquel Gil, Gemma Burgos
- Càmera: Gemma Burgos, Raquel Gil
- Ajudant de càmera: Noemí Vacas, Jesús Lucas, Mar Fernández
- Il·luminació: Raquel Gil, Alba Pedrerol
- Prepostproducció: Jesús Lucas, Alba Pedrerol, Gemma Burgos
- Muntatge: Noemí Vacas, Mar Fernández
- Etalonatge: Alba Pedrerol, Gemma Burgos
- Muntatge de so: Noemí Vacas
- Grabació de so: Raquel Gil, Jesús Lucas, Noemí Vacas, Gemma Burgos
- Vestuari i maquillatge: Mar Fernández
- Actriu: Miriam Nassim

D'altra banda, a nivell de conclusió d'aquest treball, cal destacar que el que hem extret com aprenentatge d'aquest ha estat, principalment, l'augment de la capacitat de desfer-nos de les estructures establertes per una narrativa imposada. Hem après que, de fet, un producte audiovisual, per considerar-se com a tal ni tan sols necessita estrictament d'un fil argumental que segueixi l'estructura clàssica o de comptar amb un sentit unívoc i complet, sinó que ja es tracta d'una obra audiovisual pel mateix fet d'existir com a tal. Per tant, podem arribar a l'assertió de que l'existència del vídeo justifica el mateix vídeo, de la mateixa manera que l'existència d'una història justifica aquesta o l'existència de l'art justifica el propi art.

Seguint aquesta línia, en la realització d'aquest projecte hem anat més enllà de la narrativa, és a dir, hem deixat de banda la idea d'explicar una història amb l'estructura aristotèlica (principi - nus - desenllaç) per tal de focalitzar el centre d'atenció en l'expressió d'uns conceptes i sentiments concrets.

A més a més, el nostre projecte de videoart, suposa una fèrria crítica a tot allò que ens ha imposat la societat, que ens prohibeix l'expressió de certs conceptes i pensaments que es veuen oprimits pel "què diran", i que, llavors, queden relegats a la nostra ment, sense arribar a esdevenir expressats a altres individus.

Al principi, va resultar un procés força complicat realitzar una abstracció del concepte del llenguatge, ja que sabíem què volíem expressar, però no sabíem com comunicar la nostra idea. Però després de les diferents tutories i d'una extensa tasca de documentació i de plantejament de la idea vam clarificar en gran mesura de quina forma volíem retratar aquesta controvèrsia entre el que expressem i el que no exterioritzem per les pressions socials exercides sobre els diferents individus que conformen la societat.

Finalment, concloem que el dur a terme aquest projecte, juntament amb la realització de l'assignatura ens ha aportat no només una àmplia base

conceptual al voltant de l'art audiovisual, sinó també una increment de la nostra capacitat de crear i reproduir històries que trenquin amb la narrativa clàssica, diferenciant-se així de la major part de productes audiovisuals actuals.

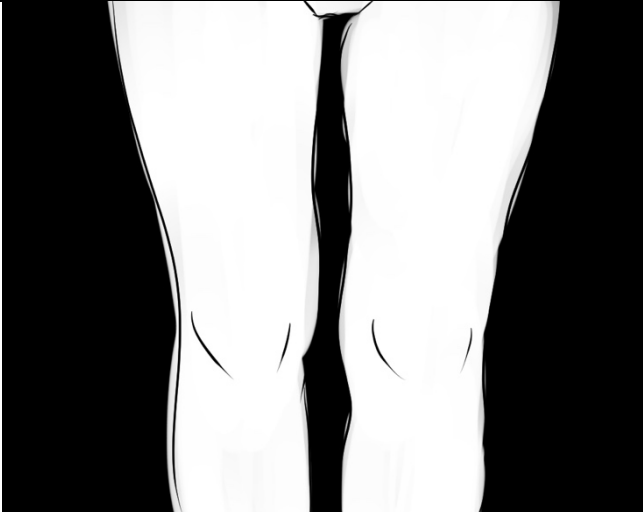

Enllaç: <https://youtu.be/9ufetYTkmY>

La censura social en el lenguaje del pensamiento

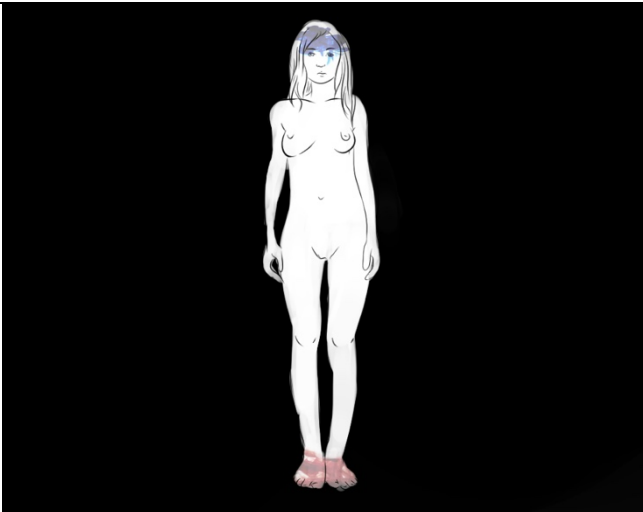

Universitat de Barcelona

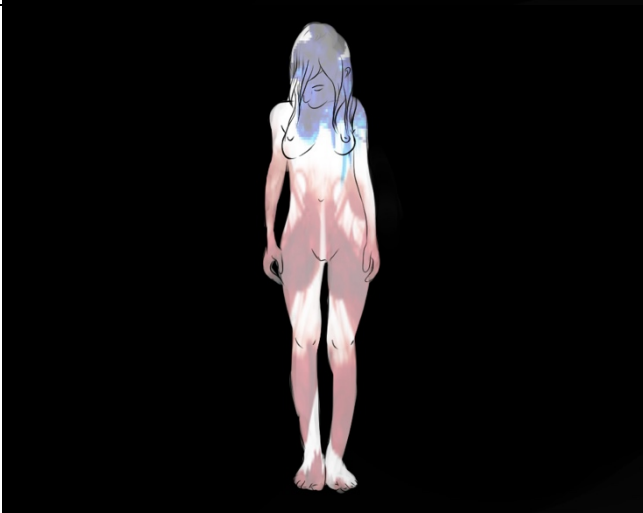
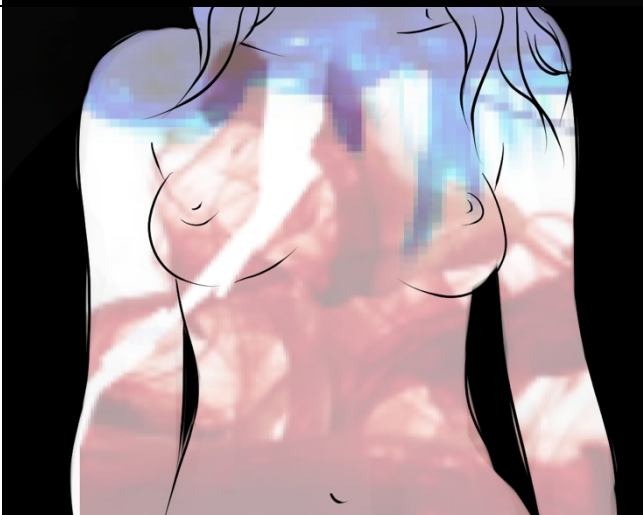
Metanarratives

ANNEX

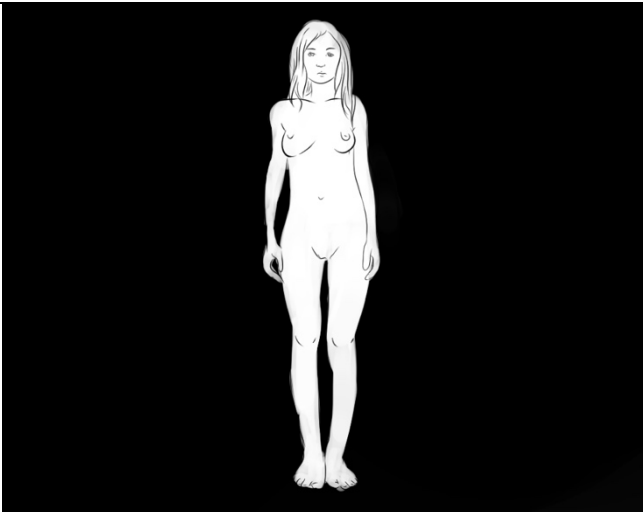

Plano	Imagen	Descripción
1		<p>P.D</p> <p>Proyección de los filtros sociales, las raíces, crecen a partir de los pies.</p> <p>Travelling Vertical ascendente</p>
2		<p>P.D</p> <p>Travelling vertical ascendente.</p>
3		<p>P.D</p> <p>Travelling vertical ascendente.</p>

		<p>P.P</p> <p>La chica aún no tiene conciencia propia.</p> <p>Finaliza el travelling</p>
5		<p>P.P.P</p> <p>La chica “despierta”, empieza a tener pensamientos propios.</p>
6		<p>P.P</p> <p>El pensamiento se representa con una proyección azul.</p>

7		<p>P.G</p> <p>Los filtros sociales empiezan a crecer hacia arriba y el pensamiento, más lentamente, hacia abajo.</p>
8		<p>P.D</p> <p>Los filtros sociales crecen hacia arriba.</p>
9		<p>P.P</p> <p>La chica mira hacia arriba mientras el pensamiento baja.</p>

10		<p>P.G</p> <p>Los filtros sociales y el pensamiento crecen hacia arriba y abajo. Los filtros sociales empiezan dominar el cuerpo de la chica.</p>
11		<p>P.G</p> <p>La chica mira hacia abajo para ver como crecen los filtros sociales.</p>
12		<p>P.D</p> <p>Los filtros y el pensamiento se encuentran y entremezclan en el pecho.</p>

13		<p>P.P</p> <p>La chica se pone nerviosa y empieza a tener una respiración fuerte, como si le faltara el aire. Se produce un enfrentamiento entre su conciencia y pensamientos y los filtros externos.</p>
14		<p>P.G</p> <p>Los pensamientos y filtros sociales se han mezclado de tal forma que han creado un color marron, los pensamientos filtrados por la sociedad. Acaban tomando poder por encima del penamiento de la chica.</p>
15		<p>P.G</p> <p>La chica grita y vomita sus pensamientos filtrados, lo que la sociedad quiere, lo que es correcto.</p>

16		<p>P.G</p> <p>La chica se ha quedado vacía de todo.</p>
17		<p>P.A</p> <p>La chica se arrodilla llorando y se proyectan etiquetas en su cuerpo: familia, género, política, raza...</p>